

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

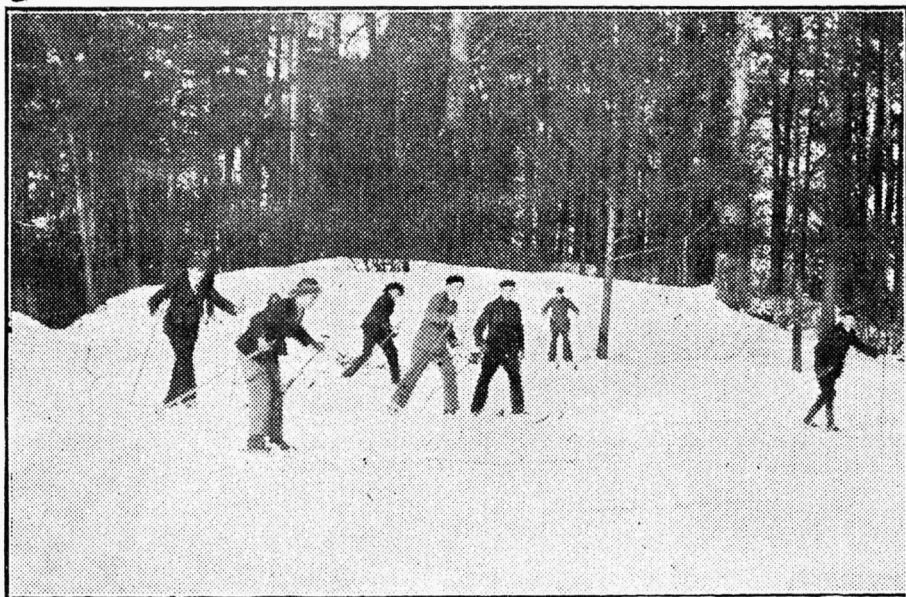
1936

IV aastakäik

Toimetaja mag. agr. End. VINI. Vastutav toimetaja E. JUSI.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 1

Jaauar

Ja veks maanoored suuskadele.

Soove uueks aastaks.

„Õndsad on puhtad südamest, sest nemad saavad näha Jumalat.“ Matt. 5, 8.

Mõne aasta eest käisin ma Taanimaal. Küllastasin muu seas ka Noortemeeste Kristliku Ühingu suvilaagrit Kopenhaageni lähedal. Seal olid oma nädalapikust suvepuhkust veetmas umbes 20 pealinna noormeest 18—20 a. vanuses. Need olid lõbusad noored, täis elu, vaimustust ja nooruse vallatusti. Kui aga istusime üheskoos lõunalauda, siis võtsid need noored omad lauluraamatud ja laulsid ilusa vaimuliku laulu ning pidasid söögipalve. Alles siis hakkasid nad sööma. Pärast küüsin suvilaagri juhilt, kuidas need rõõmsad noored suhtuvad ka usulistesse küsimustesse. Juht vastas: Loeme igapäev üheskoos Püblit ja arutame õige tõsiseid eluküsimusi. Ja noored võtavad neist arutlusist täie tõsidusega osa. Mulle jäid meelde need taani noored ja sageli olen neile mõelnud. Olen mõelnud: Küll oleks ilus, kui meil Eestis oleks ka palju sellaseid noori, kel oleks rohkesti rõõmu ja elutahet ning indu, kuid kelle rõõm ja noorus oleksid täidetud selle vaimuga, mis hoovab Jeesusest Kristusest, meie õnnistegijast.

Algasime hiljuti uut aastat. Soovisime üksteisele õnne selleks ja panime neisse õnnitluisse oma parimad ja ilusamad soovid. Tahaksin teile, noored sõbrad, ülatoodud Jeesuse sõnadega õnne soovida uueks aastaks. Puhast südant on vaja eesti noorele. Puhta südamega suudab noor jääda alati rõõmsaks. Puhta südamega ei tüdi ega väsi noor, puhta südamega taotleb ta ilusamaid aateid siin ilmas ja suudab ka oma ülesandeid täita korralikumalt ja paremini.

Olen näinud oma sõitudel mitmesuguseid eesti maanoori. Olen näinud neist kohati paljuid pühapäeviti sageli viinapudeli läheduses elu ülesandeid lahendamast või koguni joojaks olekus rahvakogumise kohtades, olen kuulnud oma koduküla noorte suust ühe pidu puhul õige rõvedaid sõnu. Näsuguseid eesti noori ei tahaks ma mitte näha Eesti kodus kasvamas, need ei ehita Eesti kodu, need ei vii seda edasi. Need hävitavad kätteõidatud varandused. Need noored väsisivad varsti ja tüdinevad elust, sest nende rõõmul ja noorusel puudub õige, jäävad alus.

Noor sõber, ühte tahaksin sulle öelda uue aasta alul: Pahu omale puhast südant, südant, kus elaks ausus ja tõde, jäädav rõõm ning ilu. Sellist puhast südant aga ei suuda sulle anda keegi teine inimene, sest temagi on ekslik ja patune. Sellise puhta südame suudab ainult sulle anda Issand Jeesus, kes on äravõitnud patu ja kurjuse. Selle südame sa pead arendama ise. Ära veeda siis uut aastat ja omi ilusaid noorusepäevi, mis üalgi enam ei tule tagasi, eemal Temast, vaid otsi ühendust Temaga. Ja seda ühendust ei ole sul raske leida: Sinugi kodukirik ei ole liiga kaugel. Seal oled annud kord oma leeritootuse ehk lähed uuel aastal leeri. Käi uuel aastal sagedamini Jumala kojast kui tegid seda enne. Otsi ühendust Jumalaga, kui tahad säilitada puhta südame ja omada ilusat nooruse rõõmu omas hinges. Aga sul on kodus kindlasti ka Piibel. Võta see vana püha raamat kätte ja loe seda uue aasta päevadel. Loe seda oma hinge kosutuseks tõsidusega ja palvega. Siis täituvad su soovid. Sa kasvad seesmiselt tugevaks, sa suudad omast tööst olla täpne ja sa leiad rahu ja õnne oma südamele.

A. Grünberg,
Pärnu praost.

Maa ihkab jõude tugevaid.

Maa ihkab jõude tugevaid,
Maa ihkab noori harituid,
Kes kannaks mõtteid paremaid,
Tooks kodul andeid ilusaid.

Me vaba rahvas, sirgund maalt,
Muld meie omane,
Ja sellele me rajame
Ut tulevikku Eestile.

Käed külge, noored, kumab koit —
Aeg võitlust alata,
Et kindlam oleks Eesti kõik,
Maarahva noori koondame.

E. Urbas.

Ut hoogu.

Ut aastat alustades tahaksime ennustada uut hoogu Eesti maanoorte töösse juba lähemal ajal. Meie ei taha sellega õelda, nagu oleks meie maanoorte liikumises senini puudunud hoogsus, sest meie tunneme, kui suure andumusega meie noored oma tööd rühivad. Meie teame, et Eesti maanoortel on oma liikumise vastu alati olnud suur huvi ja nad on kõik võimaliku teinud, et oma püüdeid levitada noorte sekka, kes neid tänini pole veel tunnud.

Meie maanoorte liikumise mõte on küll võõrsilt toodud, aga ärksad noored maal on selle omaks võtnud ja oma noortel õlgadel üle maa laiali kannud. Meie maaolusid ei tunne see ajakirjanik põrmugi, kes äsja võimalikuks pidas väita, nagu surutaks maanoorte liikumist meie noorsoole mingist keskkohast peale, nagu ei võrsuks see loomulikult teel meie kodusest maamullast.

Kuid meie peame ka aru saama, et üle kodumaa ulatuval maanoorte liikumist kui erilist kasvatusmeetodit ei suuda ükski kasvavad noored 10—18 aasta vanaduses kanda, vaid et neile selleks niihästi vaimlist kui ka ainelist jõudu täisealised peavad abiks andma. Selle abi vajadust tunnevad eeskätt maanoored ise elavall ja sirutavad oma paluvad käed välja vanema põlve poole, et tulge ja juhtige ning toelage meid. Seda abi on aga maanoortele tänini liiga vähe annud need, kes selleks kutsutud ja seatud. Sellepärast on ka meie maanoorte liikumine veel vähe edasi liikunud.

Uuel aastal on aga oodata muudatust paremusele, kuna meie maanoorte tööd juhtiv keskkohast, Põllutöökoja, on kindlamaid samme astunud sellele liikumisele kohapealsete juhtide ettevalmistamiseks, ning tei-

selt poolt ka püüab liikumise loetamiseks rohkem ainelisi abinõusid soetada. Nende puuduste jaolinegi kõrvaldamine kahtlematult mõjub maanoorte liikumise laienemise ja süvenemise suunas.

Seda edusammu tahab oma kaastööga ette valmistada ja kaasa aidata maanoorte ajakiri „Maanoored“, mille Eesti Põllumeeste Kesksele selleks otstarbeks asutas ja üleval peab. Et „Maanoored“ alati noorte liikumise teenistuses saaks olla, selleks on ajakirja toimetamine selle liikumise tegeliku juhi käes. Möödunud aastal täitis seda ülesannet edurikkalt Põllutöökoja maanoorte eriteadja A. Eckbaum, kes Nõuandelalituse juhataja kohale asudes ka edaspidi maanoorte liikumise otsekoheks hooldajaks jääb. Põllutöökoja maanoorte eriteadja ametisse asus selle liikumise alal kogenud mag. agr. Endel Vint, kes uuel aastal ka ajakirja „Maanoored“ toimetamise töö oma õlule võtab. Härra E. Vint on maanoorte tööga tutvunenud põhjamaades ja erili Soomes, kus see noorsooliikumine on paisunud võimsaks kasvatusteguriks. Kuna härra E. Vint kutselise õpetajana noorsookasvatuse küsimustele sama lähedal on, kui agronoomia magistrina põllumajanduslikul tööl, siis on temal head eeldused ka maanoorte töö edukaks juhtimiseks. Soovime tema tööle täielikku edu ka „Maanoorte“ toimetajana.

Oma vanadele ja uutele sõpradele soovime õnnelikku uut aastal maanoorte tööl

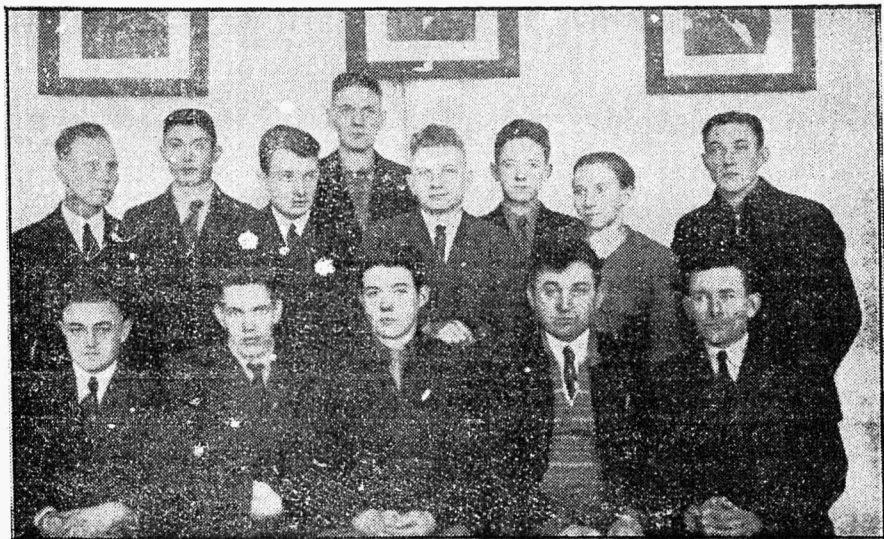
Eesti Põllumeeste Kesksele.

Noored — rahva tulevik.

„Noored on rahva tulevik! Noorsugu on rahva lootus!“ Neid hüüdeid oleme kuulnud kõnedes ja koosolekutel. Neid sõnu oleme avaldanud nii sageli ise. Need sõnad tulevad huultele, kui vaatleme noorte ilusaid ühiseid ettevõtteid, nagu noorte suvepäevad, kongressid, kuulame nende vaimustavaid laule ja vaatleme ilusaid jõurikkaid mängu, paneme tähele noorte enesearendamise tööd või noorte tegevust oma kodude korraldamisel ja kaunistamisel või nende püsivat tööd põlul ja aasal.

„Noored on rahva tulevik!“ Nii hüüavad noored oma tuleviku ootustes, lootustes ja igatsustes, sammudes vastu tegevusele, täites eluülesandeid ja võttes oma peale vanema põlve kohustusi, et jätkata nende elutööd. Nii hüüavad sageli ka vanemad, nähes noorte ilusaid püüdeid ja nende püsiva tegevuse viljakaid tulemusi. Eriti elutöös ja julgustavalt ning kindla usu ja vankumatu lootusega hüüavad neid sõnu need vanemad, kelle elutöö on lõppemas ja kes annavad oma kodu ja majapidamise edasi noortele juhatamiseks ja edasiehitamiseks või ongi seda juba teinud. Need vanemad, uskudes oma laste võimetusse ja tahtesse ja usaldades neid, tunnevad, hüüdes neid sõnu, omas hinges ja tunnustavad omast teadvusest, et rahva noored jätkavad rahva elutööd. Aga need vanemad mõtlevad ja tunnevad, et noored on ka nende tulevik. Vanemate poolt tehtud töö kodus ja majapidamises ei katke, selle töö tulemused ei kao, vaid noored jätkavad vanemate elutööd järgnevatel põlvkondadel ja kasutavad selle töö tulemusi.

Need hüüded läbib noorte vaimu valguse kiirtega. Need sõnad annavad noortele jõudu, julgust, vahvust, püsivust, kindlustavad neis kõlblist kohuse- ja vastutustunnet, juhatavad neid ülesehitavale tööle oma koduses majapidamises ja oma rahva ja riigi teenimisele ning hoiavad neid õigetel eluradadel. Vanematesse külvavad aga need sõnad lootuse sädemeid ja annavad hingelist rahu. Edaspidine elu näib nendele kui ilus, päikesepaisteline kevade hommik, lootusri-

Maanoorte juhtide kursusest osavõtjad Palal, esimene paremalt maanoorte-konsulent O. Kermas, teine maatulunduskonsulent agr. M. Jams.

kas suvi ja viljakandev sügis. Nad tunnevad, teavad ja näevad, et nad ei kao ega löpe ka nende elutöö, vaid nende elutöö ja nad ise elavad edasi noorte töös.

Seega sõnad „noored on rahva tulevik“ äratavad noortes ja vanades palju ilusaid tundeid ja mõtteid. Neis noorte ja vanade tundeis ja mõtteis on palju erinevusi, aga ka palju ühist. Ühine on see, et noortel ja vanadel on ühised rahvuslikud elusihid ja teed. Vanema põlve töö on aluseks noorema põlve tööle, ja seda, mida ei suuda teha vanem põlv, teeb noorem põlv, kuna aga noorema põlve elutööd jätkab omakord järgnev põlv.

Nendel sõnadel on üldse suur mõte ja sügav eluline tähendus. Seepärast on ka need sõnad alati uued, kuigi kuuleme neid nii sageli. Need on igavesed elulised sõnad, mis on andnud usku ja elujõudu eelmistele põlvedele ning kannavad edasi kaasaja noori ja järgnevaid põlvi. Seepärast on ka noorte ülesandeks olla alati teadlik nende sõnade suure mõtte ulatuse, kõrguse ja tähtsuse suhtes.

Noored on rahva tulevik: rahva elu edasikandjad ja edendajad, rahva elutöö jätkajad, rahvuse alalhoidjad ja kindlustajad, rahvuslike ülesannete täitjad ja sihtide taotlejad. Noored on loojad ja ehitajad: uue, ilusa ja püsiva loojad oleva alusel oma rahvusliku omapära tundmisel ja oma rahva kutsumuse tunnustamisel. Noored on vääriiselt ja püsivalt edasiehitajad oma rahva elulistes huvides.

Noored on loojad ja ehitajad oma kodukohtades, oma vanematelt pärandatud kodudes ja majapidamistes. Noored on loojad ja ehitajad igas töös ja tegevuses: kodus, aias, põllul, aasal, noorte ringis ja seltsis. Noored on loojad, ehitajad ja kindlustajad ühiskondlikudel aladel. Seejuures on noored teadlikud selles, et olevikku viib edasi ja tulevikku kindlustab püsiv ja hingestatud töö, — töö, mis on juhitud usust, armastusest ja kindlast tahtest, oleviku ja tuleviku sihtidest ning kaugest minevikust edasikantud igatsustest ja vanema põlve poolt edasiantud püüetest.

Noorte püsiv, loov ja ülesehitav töö kindlustab olevikku ja loob rahvale ilusa tuleviku. Sellist tööd tegevd noored on rahva tulevik; sellises töös on noored tuleviku kandjad ja töökangelased. Ja selliselt töötavad noored on ka vanemate

tulevik. Vanemad näevad neis rahva igaviku mõtte kandjaid, rahvuse tõusu rajajaid, elu igaviku teedele juhtijaid ja vanema põlve elutöö väärilisi jätkajaid. Nendele noortele usaldavad vanemad oma kodud ja majapidamised, oma tööga loodud vaimsed väärtused ja varaduse. Nendele noortele usaldavad vanemad ka omad hingepühadused ja südamesaladused. Nendega elavad nad õnnes, neid nad õnnitlevad.

Aga sellest selgub ka, et mitte iga noor ei ole vanemate elutöö jätkaja ega rahva tuleviku kannaja. Vanemate elutöö jätkajateks ei ole need noored, kes ülesehitava töö asemel ainult kasutavad vanemate vara või hävitavad õitsevaid majapidamisi, või kes on kaldunud kõrvale õigetelt elupõhimõtetest. Rahva tuleviku kandjateks ei ole need noored, kes ei täida ausalt ühiskondlikke ja rahvuslikke ülesandeid, kes ei pea kalliks oma rahvast ja pühaks oma kodumaad, kes ei hinda eelmiste põlvete elutööd. Rahva lootusriikast tulevikku ei loo tahtejõuetud, tuultes ja tormides kõikuvad ja sihtideta noored. Rahva tulevik ei vaja selliseid noori.

Iga noore kodu olgu elu-, ilu- ja õnneaed, kus palju valgust ja soojust, vaimu ja valmistust, kus toimub ülesehitav töö, kus elu juhivad kõrged sihid ja kindel tahe. Ja noored — rahva tulevik — on aednikud, kes künnavad ja külvavad, künnavad sügavalt ja külvavad head seemet, kasvatavad vilja ja kasvavad ise uutele ülesannetele, kasvavad töö kaudu uuele tuleviku tööle.

Rahva tulevik kujuneb töö ja tegevuse kaudu. Rahva tuleviku tee on tõusu tee. Ja seega ka rahva tuleviku kujundavad need noored, kes teevad ülesehitavat tööd ja selles töös ka ise tõusevad ikka kõrgemale ja kõrgemale ja jõuavad ikka lähemale ja lähemale vaimses loomingus ja kehalise töö tulemustes oma kõrgetele sihtidele.

A. Kurvits.

Naistesoo.

Matk läbi kurva aja muremaa.

Oli päikeserohke hommik. Noor randlane Kolga-Ablalt saatis mind mööda nõmmemändide sagaras rannalt kaugelevat maanteed kuni teekäänakuni üle neemekaela Hara ja Loksa poole.

Varsti lahkus saatja. Üksi jätkasin matka väikesel metsateel kaudu kiirelt vahelduvate maastikupiltide kuni teise maanteeeni.

Kasvas päikese kuumendav lõõsk. Kallikused karjaste hülked metsadest teeveerel, rökikus lindude hommikulaul. Võrratult õnnestav on nõnda rännata üksi võõral maastikul. Jäl maha Läänemeri ja rand: varsti merd jälle nägema pidd neeme teisel veerel. Manner, vaevalt 7 kilomeetri laiune lahutab neeme lääne- ja idakaldaid.

Õhtul, mil veidi roidunud rändaja samm ja väsinud aju päeva muljete elevast täitest, on hea rännata maanteel. Ta on midagi kindlat, usaldatavat, eksitamatut. Kuid hommiku kirgas karguses ta suur kindlus mõjub tüütavana. — Pöördusin maanteelt pa-

remale — metsa. Otsustasin matkata üle umbes kolme kilomeetri laiuse Hara-Suursoo põhjasopi.

Algul talutas mind väike jalgrada; oli vaid teadmata, kaugele. Kuid lootusin: kui ta ainsa kilomeetrigi mind juhü; teised kaiks võin matkata ulgusoolgi, kahlates mättalt mättale. Teisepool sood pidin jällegi kohtama maanteed, mis suudus kaarena põhjapoolt ümber soo, pöördudes teisepoolse rannaveerel jällegi lõunasse.

Peatselt jalgte hargnes kaheks. Pöördusin paremale, kust varsti avarus varjamatu vaade ulgurabale. Seisin silmsilma vastu ta kurbusega, vaikusega. — Edasi mööda rabaveert!

Ees valgendub midagi. Kuuldub inimhääli.

Seal askelduvad turbalõikajad.

Lähnen nende juurde.

Juba kaugelt hüüan neile oma: „Jõudu!”

„Jõudu tarvis!” vastab vana randlane aeglaselt, armsalt. Noored talupo-

Sõit.

Kasuk selga, läki-läki pähe,
kaenla alla ohjad, taosed ja piits.
Ühes vilklevad veel hommikused tähed,
talli manu saadab lume kriiks.

Kinnitada rinnus, look ja sedelg,
raudad suhu, puhastada rähmas silm.
Puhand looma jalad erksad nagu
vedrud —
metsa sihis läheb kabja pild.

Juba kirves lajatades hõikab,
juba põlismänni tüvve särtsub saag.
Hommik pimeduse jalalt maha löikab,
punetades kumab sügav laas.

Taadi raudjas kergelt nagu agan
puristab ja laseb traavi kaugel ees.
Varsti, varsti üles tõuseb selja tagant
süitsev hommik nagu uduveest.

Härmas metsas regi lauldes sorab,
põske näpistama kipub külma sõrm.
Kuuske mööda üles lipsab väle orav,
saba sorgu, kikis väike kõrv.

Joh. Schütz.

ad nobedalt kaevavad: neid ja vana-
taat kannavad turbatükke redelitele
kuivama.

Palun teateid lähiumbruse kohta ja
mulle vastatakse sõbralikult. Ning siis
jutustab mulle vana randlane selle pai-
ga valupäevilt kurba kroonikat.

— Sood siin nimetatakse Naiste-
soo. See nimetus põlvneb sündmusest
orduajal.

Kord sõdade päevil kogunenud siia
metsa taha iidse soo põgenikke —
mehi, naisi, lapsi. Osa sellest rabast
siis olnud veel mets, millist väidet kin-
nitavad tüsedad puujuurikad ja kännud
turbakihtides. Olevat leitud turbakate-
st ka puustisi.

Õhtul kord, kui põgenikud süüdanud
tule, metsaveersel seljandikul möödu-
nud Albu (Järvamaal) ja lähedase Kol-
ga mõisa parunid, kaasas ratsasalk.
Näinud suitsu ja vilkuvat lõkketuld,
nad sõitnud ümber soo põgenikeni.
Ning piinanud neid elajalikult. Ema-
delt võetud sülest lapsed ja raiutud
tükkideks, kuna neid endid rindepidi
naelutatud puutüvede külge...

Päike on põletavkuum. Ulgurabal
häälitsevad kured. Mõtted valust, vi-
hast, armastusest kotkaparvena ringi-
vad ümber südame.

Jätan jumalaga randlased. Nende
sõbralike soovide saatel lahkun. Nad
juhatavad mulle jalgraja läbi raba, kau-
du selle kurva ajaloo muremaa.

Tee suundub algul mööda kraavikal-
last. Mida kaugemale itta, seda kum-
malisemaks muutub teeveerne loodus.
On raba, kuid samas taas ei ole. Män-
dide, kuuskede all mätaste vahel kohati
on näha kollaseid liivalapikesi ja kivi-
kärkaid. Mingi veider segu rabast ja
nõmmekingustikust.

Mõnisada sammu edasi ning — ees
on vesine soo; purre edasi talutab. Ku-
ni helekollase liivaseljandikuni. Seda
palistab kahelpool kuuskede allee, sel-
lest kaugemal pehme madal soo. Näib,
nagu oleks inimesed kandnud sõmer-
liiva siia rappa ja istutanud puistu sel-
jakuveerile. Kuid ei midagi sarnast!
See vaid looduse ennatu kätetöö.

Sellases kummalises loodusvormide
vaheldurvuses suundun ikka enam itta.
Äkitselt sõreneb mets; jalgteel talutab
mu maanteele. Eemal üle heinamaa-
de näen päikeses helenduvat rannali-
iva, merd.

Olen jõudnud üle neemekaela Loksa
laheni. Vasakul ranna lähedal paistab
väike, kuusemetsaga kaetud Hara
saar. Paremalt lahesopis tõusevad si-
nitaeva poole Loksa vabrikute korst-
nad, kuna rohkem põhja pool kaugele
ulgumerre küünib Pärisspea neem
terava Purekkari ninaga. Seal on
Eesti põhjapoolseim mandritipp.

Jõopi Hallimäe.

Urvad lumen.

Mis on sul mõlten, väike pajupõõsas,
et jaanuari sulan sina üksi,
all metsarõuna laotaden oksti,
lööd lahti oma urvasilmad rõõsad?

Nii heleroosalt oma urvakäppa
sa talipäiksesse nii õrnalt pistad.
Kui udemvill, mis valge, viidud pesta.
sa paistad kesel kõntsa, sularäppa.

Sind meeletut nüüd lumen vaatan kurvall,
su õitsmist kurdan, mis nii äkki lõppes.
Lund maha raputan su väikselt urvalt,
mis sulama on määrat talipäevi lõppe.

Kuis mõistmatult sa oma õitsmist pillud
kesk lumelodu, ümber mil on hanged,
kui unen puude rohelised hinged
ja vete all veel metsad, niidud, põllud?

Ilu meelen kõigest, kõigest oled ülem,
eelärkamist et märkad puude peren,
et tuule liibu tunned juba veren,
kui vete kohinad ei ole läind veel üles.

Paar oksa murrann, panen peale laua.
Las õitseda neil veen ja toan soojan.
Ah, talipäev nii vara läheb looja.
Kuis võid sa, hing, nii vara uni luua.

Henrik Visnapuu.

A. Jakobsoni „Töö algus“.

Tänapäev hinnatakse kirjanduses positiivseid, elujaatavaid ja elujõulisi tüüpe, olles küllastunud ning tüdinenud virisemisest. Kahtlematult virgutab selline kirjandus noorsugu tegudele ja edasipüüdmisele ning annab selleks hoogu. Kuid kirjanduslikke tüüpe tuleb alati võtta kriitiliselt ning ettevaatusega, eriti juhtudel, kui neid tahetakse võtta eeskujudena.

Üks tähelepandavaid sellesisulisi romaane on A. Jakobsoni „Töö algus“ (Teine parandatud trükk, k.-ü. Loodus, Tartus 1935. Hind 2 kr.), mis on soovitatud noorsoole ja võetud koolikirjanduse põhivara hulka. Selle romaani peategelane — Toomas — on jõuküllane, teovõimas ja usin töö-

mees, kes väsimatult tööd murrab, hoolides vähe toidust ja puhkusest. Ta töösihiks on muuta metsaga kaetud rabaäärne maa-ala võimalikult kiiresti viljakandvaks põllumaaks. Ühe suvega teeb ta hiigla töö: langetab hulk puid, juurib kände, teeb kütist, koorib mätakirvega vakamaade viisi uudismaad ning muudab selle omal jõul (hobustal pole) põlluks, kaevab kraave, ehitab sauna, lauda ja kuuri ning askeldab veel mitmel pool. Tekib kahtlus, kas üks mees, kellel ajuti on abiks vana, üle 60 a. vanamees, suudab sellise tööhulgaga tegelikult valmis saada. Kõikjal toetub ta ainult oma jõule ja tahtekindlusele. Töötades omaaegsete primitiivsete töövahenditega, ei arulte

ta kellegagi ega murra pead tööviiside üle. Vaatamata kehvale toidule ja vähesele puhkusele, tunneb ta end alati värskena ja tervena täis tööindu ja tahtet.

Tooma tööd tänapäeva tööviiside seisukohalt hinnates võib tekkida kahtlus, kas see üldse on usutav tüüp ja kas teda saab seadida eeskujuks tänapäeva noorusele. See kahtlustus võib veel suurenedagi, kui võtta arvesse, et ta oma perekonda (ema, naist ja lapsi) kohtleb väga külmalt ja vähesõbrali-

kult, et ta ümbrusesse suhtub üleolevalt ja kõrgilt ning et ta on äärmiselt iseteadlik ja jonnakalt kangekaeline. Neid iseloomu jooni pole „Töö alguses“ küllaldaselt põhjendatud, mis pärast Tooma isik jääb kuidagi ähmaseks.

Igatahes pakub see töö — maanoortele — rohkesti vaidlusmaterjali, mis pärast teda võiks soovitada võtta noorte ringides vaidluskorras sõelumisele.

J. Port.

Hommik talus.

Laulu kannavad deklamatsioonina ette kaheksa noort, kes riidetatud lihtsasse igapäevasesse riidesse. Iga noor kannab ette ühe salmi ning viimase salmi kannavad ette kõik kõnekoorina üheskoos.

1. Kikreküü, kikreküü —
kireb kukk,
ja peagi
pererahvas märkamas
unest juba ärkamas.
Kikreküü.
2. Köllallaa, köllallaa. —
Juba tullakse piimaga,
kõlisevad lüpsikud,
plekist nõud ja kopsikud.
Köllallaa.
3. Tuut-tataa, tuut-tataa.
Talukarjus krantsiga
õues karja ootamas,
karjamaale juhtimas.
Tuut-tataa.
4. Muu-ammuu, muu-ammuu!
Kari teda kuulnud ju,
lehmad pannud tähele,
hüüavad sinna vahele —
Muu-ammuu!
5. Uh-ahhaa, uh-ahhaa!
Peretütar virgund ka.
Laseb loomad vallale,
laulab karjal järele —
Uh-ahhaa.
6. Poisid ae! poisid ae!
Päike juba kõrgel, kae!
hüüab õues peremees,
endal hobu juba ees.
Poisid ae!
7. Unine, unine,
On veel alles sulane,
Sügab kukalt, muheleb,
hõõrub silmi, kõheleb.
Unine.
8. Noriseb, noriseb...
Kelle nina toriseb?
Poiss, kes jäänud magama,
sellest meest vist küll ei saa.
Noriseb.

Kõik: Tööle nüüd, tööle nüüd!
Kõigil hommikune hüüd.
Õhtul aega puhata,
uut jõudu koguda.
Tööle nüüd.

H. Valma.

Kuidas tekivad harjumused.

Kui isand Kohtlane oli alles poisike, kuue kinnine kaelus poos teda julmalt, sest kael kasvas ruttu. Piinas poiss muudkui käänas ja väänas, sirutas ja venitas kaela, et pääseda ebamugavast tundest.

Nüüdki isand Kohtlane sageli sirutab kaela ülespoole õieti, nagu tahaks ta välja ronida ülikonnast kraeaugu läbi.

Kui öelda: „Mis sa teed nii?“ siis ehmatatab ta isegi. Esiteks — ta ise ei märkagi toda veidrust. Teiseks — põhjusi ei tea.

Kui meelde tuletada ta poisikesepõlve, siis küll same tolle harjumuseks saanud õieuduse põhjused kätte.

Huvitavaks näiteks selle kohta, kuidas paljuse korduse tagajärjel harjumuseks saanud toiming evib automaatselt ilme, näitab jalgade puhastamine, mida paljud teevad — lahkedest — niisugusel ukse jalamatil, mis on pandud tuppa, mitte väljaspoole.

Vastupidi aga võime end tabada sellega, et meie toas asuvast matist tuppa astudes üle astume jalgu puhastamata, olles harjunud jalgu puhastama ukse taga.

Algul on lapsel rõivastumine, pesemine, siis kirjutamine ja lugemine värga raske. Vanemad inimesed aga juba tegutsevad neil ajadel masinlikult, ilma suurema raskuseta.

Kuidas sage toiming, sage harjutus muudab tegevused järjest hõlpsamini sooritatavateks, kergemaks, n. ö. „libedamaks“, seda võime hästi jälgida õppides kaitseväes relva käsitama. Kui peame mõtlema liigutuste järjekorrale ja toiming läheb aeglaselt. Kui aga liigutuste seeria meelde on jäänud ja n. ö. „käe sisse“ läinud, siis toimime ruttu, mõtlemata üksikutele liigutustele.

Kõigil liigutustel, asenditel, võtetel, ütlustel (nn. lööksõnadel), mõtetel ja tundmustel on kalduvus kordumise tõttu saada hõlpsasti tekkivateks, nagu kordkorralt siledamaks hõõrutaval pinnal veerevad kuulikesed järjest kergemini.

Igähel on teatav viis istuda, lameda, seista, toetuda; igähel on kõnes sõnu, mida ta tarvitab silmatorkava sagedusega.

Kui viibime mõni aeg näit. Viru rannakülas, siis varsti tarvitame oma kõnes murdejooni, nagu „pesi aknu“, „tule söitama“, „nägi minuda“, „tüü tie ära õtskekõhe“.

Need keelendid on meile hakanud ümbruse mõjul.

On tähtis teada, et harjumused on hakkavad nagu tõved. Mõni aeg tagasi oli moeks saanud väljend „mainitud suhtes“, nüüd on see aga kadunud.

Mõtted meie peas on lähedas ühenduses meie elukutsega; see, millega peamiselt tegeleme, kisub mõtted ka muidu enesele; nii kinos juuksur tahtmata jälgib, kuis on püगतud kaasistujate pead; vaguni aknast põllumees jälgib viljade seisukorda; maalikunstnik aga maastiku vorme ja värve.

Kes on püsivalt olnud rasketes oludes, selle hinges on ka hiljem tume varri; kes on kauem elanud venelaste seas, sellele on külge hakanud vene murest, rõõmsust ja elavust.

Kes on kurvameelne, see lugegu raamatuid, naljajutte, vaadaku pidudel ja teatris naljamänge, viibigu rõõmsate inimeste seltsis, mõtelgu rõõmsatele ja naljakatele elunähetele — ja mõne aja pärast ta muutub iseloomult rõõmsamaks, elavamaks, tõuseb elulust, kaob kurb norutamine.

On selge, et halbade harjumuste vastu tuleb võidelda, häid aga sigitada ning soodustada.

Halbu kalduvusi ei tohi lasta avaldada ja harjumuseks juurduda.

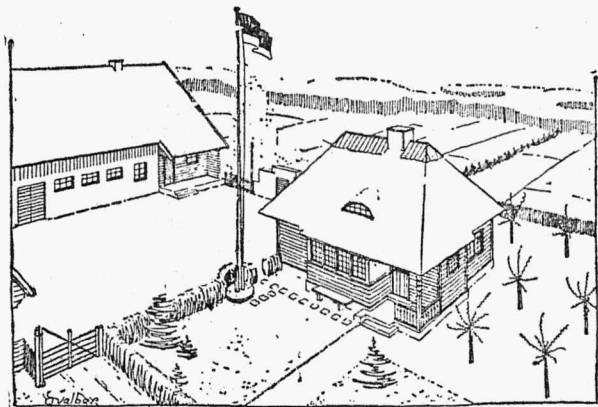
Et seda ära hoida, tuleb end alaliselt hoolikalt valvata. Kui end silmas peame, siis meie teadmiseta ei saa tekkida harjumusi. Kes end valvab, ainult see on enese peremees, teadlik enese üle.

Et soovivat toimingut muuta harjumuseks, seks tuleb toda võimalikult muutumata kujul korjata ja korjata. Seda kordamist nimetatakse sisseharjutamiseks.

Ei tule püüda paljut korruga harjumuseks muuta, vaid üksikhaaval ja aegamööda. Sisseharjutamine toimugu aeglaselt, pandagu erisilt rõhku liigutuste puhtusele, s. o. õigesusele, täpsusele.

Mag. A. Kallits.

Riigilipp iga maanoore kodutallu!

Nii lehvigu rahvuslipp maakodu auväärse ehtena

Möödunud aastal on tuhanded kodud end ehtinud riigilipuga, kuid kümnetes tuhandetes kodudes puudub veel meie sini-must-valge rahvuslipp.

Seltskondlikkudest organisatsioonidest koosnev Eesti Lipu Toimikond on alustanud selleks uue õhutuse hooaja, et eelolvaks Vabariigi aastapäevaks, 24. veebruariks, jälle tuhanded eesti kodud muretseksid omale rahvuslipu.

Rahvuslipu levitamisele on maanoorterid seniini agaralt kaasa aidanud, eriti talu õue lipuvarreste püstitamisega oma liikmete poolt, veel suurema innuga aga tuleb seda tööd jätkata.

Kõikidel maanoorteritel tuleb selgitada oma liikmete hulgas ja väljaspool liikmeid ka teiste lipu muretsemise tähtsust ja vajadust ning iga maanoorteringi meesliige püstitagu oma kodutalu õue lipuvarras, kui ta seniini pole seda veel teinud.

Lippe on võimalik tellida ühiselt valdavalitsuste kaudu, mis edasi toimetatakse Eesti Lipu Toimikonnale, Tallinn, Vene tän. 23.

Eesti Lipu Toimikonnalt tellides maksavad lipud:

	villane	puuvillane
1) suurus 105×165 sm	kr. 5.50	kr. 3.—
2) „ 127×200 „ „	7.50	4.—
3) „ 159×250 „ „	12.—	7.50
4) „ 191×300 „ „	17.—	10.—

On soovitatav ja vajalik, et peale suurte õue lehvima pandavate rahvuslippude oleks ka igas maanoore kodutalus väikene laualipp, mida võivad agaramad noored ise valmistada, teistel aga võimalus kauplustest osta, kus need maksavad kr. 2.50—4.50.

Juhtnööri lipuvarra valmistamiseks ja lipukasutamiseks leidub „Maanoored“ nr. 6 — 1935 või muretsetagu A. Tammevälja brošüür „Eesti kodule eesti lipp!“, mida on saadaval Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadis Tallinn, Pikk tän. 40 ja Eesti Lipu Toimikonnalt.

Iga maanoor hoolitseb, et tema kodu ehib eelsisval iseseisvuspäeval eesti rahvuslipp.

Usk armastuse ilma ning armastus usu ilma on loov ilme, mis loob uusi väärtusi ja hingelist energiat kesk ainelisust: mis paneb teenima ainet, aga ei teeni mitte ainet. Niipalju kui loov vaim võimule pääseb, niipalju on edu, produktiivset viljakust, nii isiklikus elus kui seltskondlikus, riiklikus olemises.

Dr. J. Luiga.

Segameetod maanoorte õpingis.

Kolme aasta tähelepanekute järele olen selgusele jõudnud, et ükski töömeetoditest maanoorte ringdies ei osutu täiesti sobivaks kui tahta ühe kindla meetodi järele töötada. Tuleb vahet teha, kas õpingilased töötavad esimest aastat õpingis või on varem juba tegele- nud, praktiliselt võttes, kas on õpi- ringlastel lugemine selge, või peab veel seda harjutama hakkama. Lugemise all mõtlen ma seda, kas õpingilased on võimelised kuulnud teksti lühidalt edasi andma, kuid tähtsam veel — kas oskavad esitada küsimusi, et neile vas- tates oleks antud lühike kokkuvõte kä- sitlusele olnud mõtteist. Tegelikult on aga lugemise harjutamine igas algavas õpingis vajalik. Seetõttu olen välja kujundanud teatud määrani uue õpi- ringi töömeetodi

segameetodi.

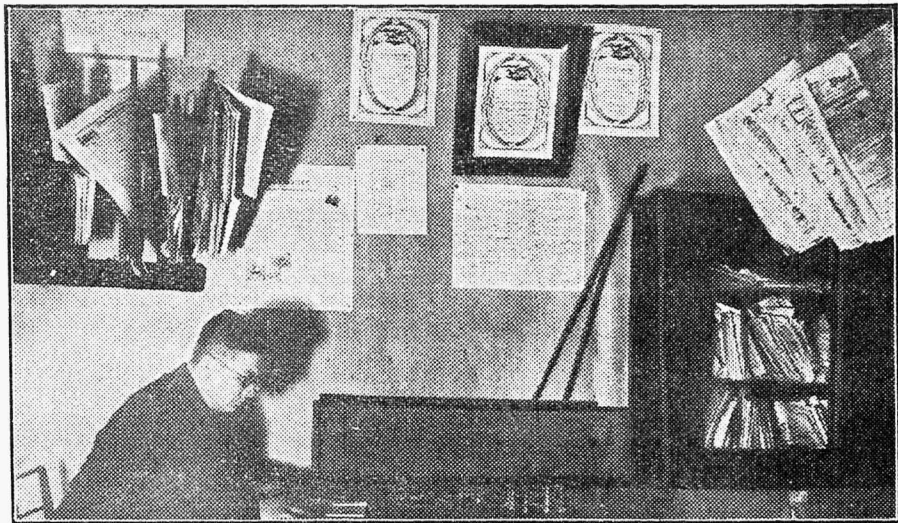
Töö segameetodi järele vähe etteval- mistatud õpingilastega toimuks umbes järgnevalt.

Töö algab lihtsama viisi järele — lu- gemise meetodil, kusjuures õpingute juht laseb käsitlusele olevat ainet kor- damööda ette lugeda igal õpingilasel. Kui teatud mõte lõpule loetud, esitab õpingute juht läbiloetud osa kohta kü- simusi, mille peale õpingilased vastav- ad, sealjuures juhib õpingute juht tä- helepanu küsimuste koostamisele. Lu- gemise kontrolli mõttes, ei võiks küsitav ette teada, millal tuleb tema vasta- mise järjekord. Et vältida võrdlust koo- liga, siis tuleks küsimustele vastamise järjekord välja loosida. Nende küsi- muste esitamise otstarve on süvendada lugemise ja kuulamise tähelepanu ja näidata kuidas koostada küsimusi. Sellest samm edasi on küsimuste koos- tamine anda õpingilaste kätte. Sää- rane ühine lugemine on võimalik väikse materjali hulga juures, kui aga tahta kiirustada, siis võib küsimuste koosta- mise anda koduseks tööks, pea vajalist harjumust omandades. Enne tööle asu- mist kontrollib õpingute juht, kas küsi- mused küllalt tabavalt koostatud. Küsi- mused jaotatakse. Võib anda võimaluse veel igalühel ka materjaliga lähemalt tutvuneda küsimusele vastamiseks, kuid parem oleks seda mitte teha, sest küsi- mustele vastamine, mis esitatud oota- mata, on kontrolliks, kas igalüks seks õpingi koosolekuks ettevalmistada

antud materjali läbi on lugenud. Seda tööviisi pean ma kõige produktiivse- maks töömeetodiks, sest on siiski tea- tava määrani kergem referaatmeetodist, kuid võib kaunis kiiresti edasi jõuda. Küsimustele õige vastuse andmise kont- roll jääb küsimuste koostaja peale, sest küsimusi koostades, süvenes ta sellesse osasse põhjalikumalt kui teised õpingi- lased.

Selle juures jääb küsimustele vastajal õigus arvustada ka küsimuste koos- tamist, kuid see on raskem, sest igal- ühel tuli läbi töötada kõik käsitlusele olev osa, ega seetõttu iga koht ole kül- lalt põhjalikult läbi võetud.

Käsitletud segameetodist on hõlbus üle minna referaat-meetodile, andes kü- simused koostada pikema osa peale ja jättes need küsimuste koostaja oma vastata, kusjuures ta küsinaisi ette ei loe, vaid küsimuste järele jutustab, siis ongi referaat algelisel kujul tehtud. Muidugi ei ole küsimused referaadil konsept, vaid küsimuste vastused, siis võib vahepeal sääraseid harjutusi teha, kus küsimusi ei märgita üles, vaid nende vastused, mis on lühikese refe- raadi konsept. Niiviisi üheskoos töö- tades õpib inimene ise märkamatuks referaate valmistama, otseselt referaat- meetodi kasutades tunduks töö palju- dele ülejõu käivaks. Kuna referaat- meetodil on hädaoht kuulajaid passiiv- sesse ossa jätta ja seega töö pealis- kaudne saab, siis peaksin soovitamaks tarvitada tähtsamates aine osades ik- kagi kirjeldatud segameetodi, kuna vä- hemolulisi osasid võiks vahelduseks võtta referaatmeetodi järele. Küsimu- sed, mis kohalikkudes oludes osutuvad päevaküsimusteks, võiks läbivõtmisele tulla vaielusmeetodi järele. Küsimustes, kus liialt palju uusi mõisteid ette tuleb, kalkultatsioone ja matemaatilisi selgi- tusi, seal tuleb töötada lähedaselt kooli korrale, soodsal võimalusel lahendada tahvilil ülesandeid jne., seal tuleb ak- tiivne osa võtta ka õpingute juhil oma kätte, käia loengu-meetodi järele, või tarvitada küsimis-vastamise või sega- meetodi. Meetodi tarvitamine oleneb ju palju ka aine, kui on igapäevase elu lähedane ala, näiteks põldtaimekasva- tus, siin on üldjooned õpingilastele tut- tavad ja võivad referaatidega kerge- mini hakkama saada, kuid olen ise näi-

Seliste Noorte Põllumajandusklubi lugemistuba. Istub klubivanem A. Murr.

nud, et „Põllumehe käsiraamatu” II osa ka segameetodi järele raskusi võib teha, rääkimata veel referaatmeetodist; üksikud saavad küll hakkama, kuid enamus mitte.

Nagu praktika näitab, on köögivilja kasvatus õigeks ettevalmistuse tööalaks kõigile taimekasvatuse aladele. Igasugusele teoreetilisele enesetäiendamise tööle on noorte ringides aluseks õpiringi töömeetod, seepärast oleks kõige kohasem ringides noored liikmed vastu võtta sügisel ja rakendada tööle aianuduse õpiringis, kus läbi võetakse segameetodi järele köögivilja kasvatusesuvine töökava esimese või noorema ast-

me ulatuses, selleks valides kirjandusest peatükid nende taimede kohta, mis selles töökavas ette nähtud. Minimaalseks kavaks võiks olla T. Reimi „Köögivilja kasvatamine”. Selle seisukohaga ühines ka Saaremaa maanoorte VI kongress 13. 10. 35. Muidugi võib alata mõne teise ainega.

Noorte ringide töö ei saa piirduda ainult põllumajandusliste ainetega, tuleb võtta ka muid üldhariduslikke tööalasid, näit.: kõneoskus, kodanikuõpetus, majandusteadus, seltskondlik kasvatus ja kirjandus.

A. Kaal,

Saaremaa maakonsulent.

Seltskondliku kasvatusesõpiringi töö küsimis-kostmis meetodil.

Maanoorte ringide talvise tegevuses on tähtis koht igasugustel töö- ja õpikoosolekutel. Korraldatud maanoorte ringi koosolek on ainult siis oma ülesande täitnud, kui seal suudetakse panna mõtlema ning mõtteid avaldama kõiki liikmeid.

Sageli nähtud koosolekud seisavad, — peale koosoleku juhatuses valimise, — ühe või kahe juhuslikul teemil referaadi ettekandmises, mida koosolejad vaevalt jälgivad. Enamus liikmeid, eriti nooremad ja algajad, on sääraseid koosolekutel paigutatud pealtvaatajate ossa,

kes tuimalt ja ükskõiksest ilma kohustusteta oma osa täidavad, sest nad ei julgegi hariliklike vanemate „koosoleku lõvidega” oma mõtteid ja tõekspidamisi avaldama hakata. Säärasena järjekindlalt ikka pingil pealtkuulajana istudes ning tahaplaanile jäädes, tunnevadki osa liikmeid end teistega võrreldes alaväärtuslistena, jäädes külmaks ja loitaks oma ringi ning koosolekute vastu. Nad käivad koosolekutel nagu sunnituna, mis pole loomulik ega taotle ka ringi ehk klubi siis enam kasvatuslikku mõju noorele.

Maanoorte ringi koosolekud olgu liikmele oodatud, endaarendamise ja noorele mõistliku ajaviite kohaks, kus vanem kui ka noor algaja liige tunnevad mõlemad võrdsena oma vajalikkust kui ka kohustusi.

Noortele üheks sobivaks ja tarvilikuks enesekasvatuse aineks on — seltskondliku kasvatuse ja kommune käsitamine õpiringi töö tehnikal. Kahjuks puuduvad aga meil selleks otstarbeks maanoortele sobivad põhi- kui ka abiraamatud. Siia ajani tarvitatavas põhiraamatus (Knigge „Läbikäimisest inimestega”) toimub tegevus kahjuks maanoorele eluvõras ning mõistmatu ümbruskonnas — ikka lordide, krahvide ja hoovkondlaste keskel, olles hingelaadilt võras ja laenatud. Kõige paremat ei paku ka abiraamatud. Kõik see vaimuvara on ka laiali paljudes köidetes ning harilik algkooli lõpetanud noor pole võimeline sealt tarvilist ülesotsima ning referaadiks siduma.

Et aga siiski kõigile huviküllast tööd anda, selleks tarvitada peale referaatide seltskondlikust kasvatusest,

küsimis-kostmis meetodi.

See tööviis seisab selles, et kõigile õpiringi liikmeile jagatakse välja paberilehekused, kuhu igaüks kirjutab ühe või mitu küsimust. Küsimuses võib käsitada ainult seltskondliku kasvatusega ühenduses olevat probleemi, kus piirid väga laiaulatuslised. Pakub ju tänapäeva mitmekülgne ühiskondlik elu meile palju ja palju huvitavat lahendamise ainet. Vaja ainult tegelikust elust tähelepanekuid teha ning ümbritsevat elu näha ja kuulda, — siis pole puudus ka lahendamise materjalist. Näiteks toon siin mõned küsimused Seliste Noorte Põllum. Klubi seltskondliku kasvatuse õpiringi protokolliraamatust:

Kas on võimalik olla täiesti karske? Kas vajame suitsetamist? Kuidas olla kõigile hea ja armas? Kas on viisakas ja taktiline, et need klubilased arvustavad kirjandust, kes pole peale näidemdiraamatu ja ajalehe kõmuromaani midagi lugenud? Missugune on sinu inimideaal? Miks ei tohi maanoor valetada? Milleks kohustab maanoore rinnamärk? Miks huvitab sind Tammsaare „Tõde ja õiguses” peategelase Andrese iseloom? Kas mõista tütarlaste puuderdamist hukka? Kuidas sobib purjus olekus, eriti organiseeritud maanoorel seltskonda ilmuda? jne. jne., sest küsimustest ei tule siin puudus.

Siin on koht küsimusi esitada ka samal ehk ka eelmisel koosolekul peetud referaatide kohta. Et küsimused sisukamad oleksid, võib neid varem kodus, küsimuse üleskerkimisel, paberile panna ning koosolekul ära anda. Viimane asjaolu on isegi väga tarvilik, et hoida tühiste küsimustega ajaviidet.

Küsimused korjab koosoleku juhataja kokku ning õpiringi juht vaatab nad läbi, kõrvaldades mitte sündsad, tehes koosolijatele selle üle sobiva healoomulise selgitava märkuse.

On küsimused kontrollitud, jagab koosoleku juhataja nad segatult õpiringlastele tagasi. Sääraselt saab igaüks võra küsimuse. Nüüd, istumise järjekorras loeb iga koosoleja oma küsimuse püstiseistes ehk esinemise algharjutuseks kõnetoolilt ette, avaldades oma arvamise selle üle. Kui mõni koosolejaist küsimuse kohta teisel arvamisel on, lahendatakse küsimus vaieluse korras. Juhtub küsimus isult raskem, võib seda jätta ka kodutööks järgmisel õpikoosolekul ettekandmiseks.

Säärane küsimis-kostmis viis paneb noori iseseisvalt mõtlema ja harjutab neid esinema, millele järgneb arenemises sihikindel edasimineku. Ühtlasi sunnib see töötehnika ka ettekantavaid referaate tähelepanu ja mõtlemisega jälgima, sest võib olla tuleb peatselt vastata küsimusele, millest oli jutt referaadis. Osutub aga referaadisse puutuv küsimus vastajale võraks, näeb ja kuuleb kogu koosolek tema lohakusest ning sellise piinliku juhuse ja häbi eest hoisab end iga õpiringlane.

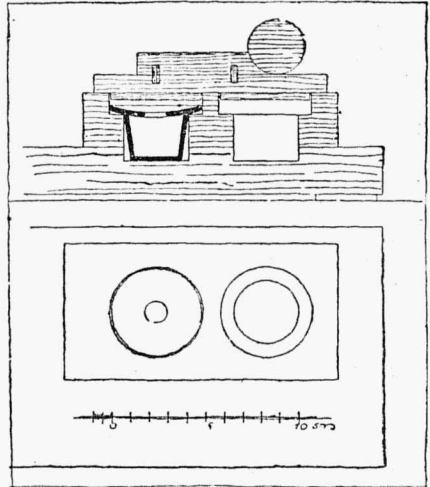
Aug. Murd,

Seliste Noorte Põllum. Klubi vanem.

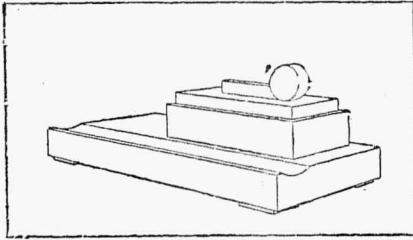
Vajalikud esemed kirjutuslauale.

Siin toodud kirjutuslauale kuuluva-
test esemetest on tindipotialus ja kui-
vatuspress mõeldud valmistada tamme-
puust kuna tindipoti aluse kaas, kaane
pide ja paberinuga on valmistatud
vahtrapuust.

Kõik kirjutuslauale kuuluvad esemed,
väljaarvatud tindipoti aluse kaas, tu-
evad värvida mustaks, kuna vahtra

Joon. 3. Läubloige ja pealtvaade.

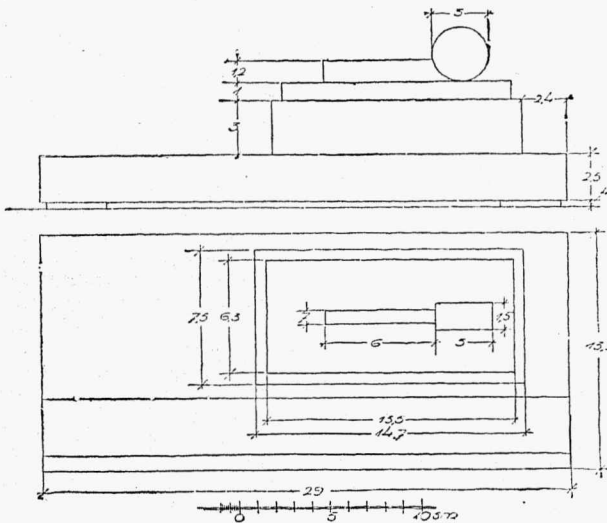

Joon. 1. Tindipoti alus.

puust valmistatud tindipoti kaas jääks
valgeks s. o. loomuliku puutooni. Joon.
1 toodud tindipoti alus on vormilt eba-
sümmeetriline ja raske. Tindipoti alu-
se plaat on valmistatud 2,5 sm. paksu-

sest tammelaust mõõtudes 29 sm. pikk
ja 13,2 sm. lai. Plaadi esiserva on
mõõeldatud 3,2 sm. laiune ja 0,5 sm.
sügavune õnarus sulepeade ja pliia-
side tarvis. Plaadi alla on liimiga

kinnitatud 0,4 sm. kõr-
gused, 3,3 sm. pikused
ja 2,5 sm. laiused jalad.
(Vt. joon. 2). Tindipot-
tide pesaklotsi mõõdud
on: pikkus 14,7, laius 7,5
ja paksus 3 sm. Pesa-
klots on liimitud alus-
plaadi külge. (Vt. joon.
2—3). Pesaklotsi on
puuritud augud tindi-
pottide jaoks, vastavalt
tindipottide suurusele.
Tindipotid on lastud 0,8
sm. sügavamale pesa-
klotsi pealmisest servast
selleks, et oleks võima-
lik liimida tindipoti alu-
se kaane külge 0,4 sm.
paksuseid juhtkettaid,
mis kaant juhivad õi-
gesse asendisse. (Vt.
joon. 3). Kaas on val-
mistatud vahtrapuust

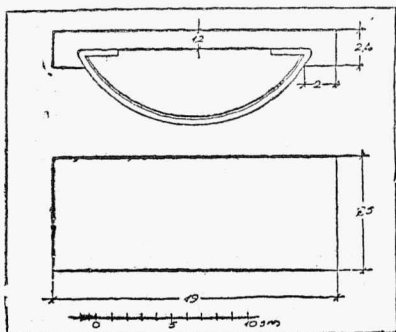

Joon. 2. Mõõdud külj- ja pealtvaates.

mõõtudes: pikkus 13,5 sm., laius 6,3
ja paksus 1,2 sm. ja jääb valgeks. Kaa-

nepide on valmistatud vahtrapuust joon. 2 antud mõõtude järgi, ja on liimitud kaane külge pulkade abil. Pulgad on selleks, et oleks pidet võimalik kaane külge liimida pärast viimase poleerimist. Pide on värvilt must. (Vt. joon. 3).

Kuivatuspressi plaat on valmistatud tammepuust: mõõtudes: 19 sm. \times 7,5 \times 2,4 sm. ja on värvitud mustaks. Plaadi alumisesse poolesse on tehtud pesa kuivatuspaberi kinnitamiseks.

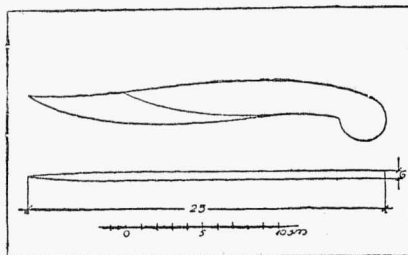

Joon. 4. Kuivatuspress.

Kuivatuspaber toetub 1—1,5 mm. pakusele teraslehele, mis painutatult asetatud plaadi alumisele poolele tehtud pesasse. Teraslehe mõõtudeks: pikkus 13 sm., laius 7,5 sm. ja paksus 1—1,5 mm. (Vt. joon. 4).

Paberinuga on valmistatud vahtrapuust mõõtudes: pikkus 23 sm., suurem laius 2,7 sm. ja paksus 0,6 sm. Pa-

berinuga on värvitud mustaks. (Vt. joon. 5). Peitsida tuleb kirjutuslaua esemeid musta polituuriga, selleks sulatada 10 gr. piirituse nigrusiini 100 gr. 10% polituuris.

Joon. 5. Paberinuga.

Poleerida musta polituuriga kuni tumemusta tooni saamiseni, kuid lõpetada poleerimine harilikku värvi polituuriga. Tindapuu auuse kaas, mis peab valgeks jääma, poleerida pleegitud šellakist valmistatud polituuriga, sest harilik polituur annab kollaka tooni. Poleerida tuleb tammepuust mustaks peitsitud esemeid ilma pimskiwita, selleks, et säiliks tammepuu iseloom. Tammepuu poorid peavad tühjaks jääma.

Täpsema kirjelduse poleerimise kohta leiata brošüüris „Vajalisemaid värvimisviise“ Eesti Põllumeeste Keskseltsi väljaanne. Hind 25 senti. Tallinn, Pikk tän. 40.

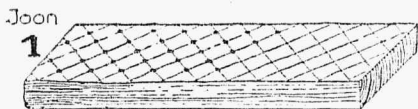
H. Velberg.

Kodus valmistame vajalikud harjad.

Ei möödu kodus talituses ühtegi päeva, mil meie ei vajaks harja puhutuse ja korra säilitamiseks. Hari on hädatarvilik põrandate pühkimisel, küürimisel (kui valged põrandad), laudade ja toidunõude pesemisel, jalanoode, riiete korrahoiuks, loomade harjamiseks ja lõpuks inimese enesegi nahalt mustuse eemaldajaks. Iga töö liigile on vastavalt sellekohane hari. Alles siis märkame harjade eriliigilist hulka kui asume nende valmistamisele.

See töö ei ole raske, sellepärast võib iga noor vabal tunnil valmistada mõnegi harja majapidamisesse, samuti võib seda teha ka peremees või perenaine kui jätkub vabaminutit. Ühes sellega ollakse kasutatud kasulikult majapidamises leiduvaid hobusesaba jõhve, lehmasaba jõhve ja saaharjaseid, selle asemel, et neid sageli põliste rändkaupmeestele mõnekümne sendi eest ära antakse, aimamata nende tõsist väärtust. Ometi on

ju paljudele teada, et hobusesaba jõhvi kilogr. ärist ostna minnes maksab sageli kr. 3.50—4.50. Samuti lihtne pöranda hari röövib perenaiselt kr. 1.75—2.50. Kodus valmistades sama hari maksaks 25—30 senti. Tahame majapidamises minevaid tarvilikke harju

Joon. 1. Joonte ristide kohta puuritakse augud.

enam-vähem kõiki valmistada, siis tuleks materjali juurde osta. Nimelt küürimise harja materjaale —, riisijuure ja valge läiketa fiiberi näol, esimene kg. maksab kr. 2.10—2.35 ja teisel kr. 2.35. Pühkeharpjate materjalidest võib nimetada kookust 70 s. ja passinat 80—90 snt. kg.

Kodust saadavad jõhvid ja seaharjased peab enne (kimpuseotult ühest otsast) pesema soojavee ja seebiga, kuivatama, puukepile sirutatult ja seotult — et jõhvid ja harjased sirged jääksid.

Edasi on hädatarvilikud, **harjapuud.**

Tragi harjatagija teeb need ise lepa või kase puust koospuuri abil. Augud märgitakse harjapuule poolpõiki ja poolpikiti jooksvate joonte abil, kus jooned üksteist lõikavad, sinna puuritakse harjajõhvi või juure auk. Aukude sügavus on kuni 1 sm, laius 4 mm — 6 mm ja vahemaa 4 mm—1,5 sm., vastavalt harja liigile. Harjapuid saab osta, hind kõigub 4—22 s. tükk (Koidu tän. 56 Tallinn, A. Seppel). Ärile tarvitseb saata harjapuude nimestik, mida soovitakse ja lunaga raudteel jõuavad puud kohale.

Peale celmainitute vajame selle töö juures tange, käärid, peenikest vasktraati või pigitatud nõõri, väikseid naelu, kruvisid, teravat teras rauda, pakule kinnitatult, jõhvide lõikamiseks ja puuhaamrit.

Ja töö võib alata.

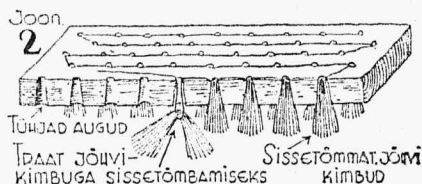
Traat või nõõr aetakse lauakülge kinnitatud pikliku hambulise puuploki ümber, või ümber kahe jämeda naela, mille vahemaa 5—6 sm. Jõhvid või juured lõigatakse 5 sm pikkuseks

(pühkeharpjadel pikemad). Traadi ots käänatakse silmuseks ja pistetakse esimese rea otsmisest august või keskmise augu rea 3—4 august, otsast lugedes, sisse asetatakse sellesse harjamaterjali vastav kimp ja nüüd hiljem traadi pistetega kimpe vahele pistes tõmmatakse kõik augud kõvasti täis. Iga rida lõigatakse eraldi, kohe valmis saades tasaseks, terasel, puuhaamriga või kääridega. Viimast traadi pistet lõpetades, kinnitatakse traadi ots celmise vahele. Klopitakse harjapind tasaseks ja kaetakse puuklopsiga või vineeriga kinni. Harjad, mis vineeriga kinnikaetakse peait, katsutagu enne jõhvide sissetõmbamise algust lõigata pealt aukude ridade järgi sooniliseks, et traat soontesse iangeks ja liimides hiljem vineeri, seda üles ei tõstaks. Pörandapühke ja küürimise harjade pealmised klapid pandagu, tugevuse mõttes, kruvidega kinni. Kergerad harjapealmised puud lõõdagu naeltega. Pärast hõõrutakse liivapaberiga ja harjad, millised veega kokku ei puutu, neid võib värvida email öli-värvidega, või peitsiga.

Ka vanad harjad võib uuesti täita jõhvidega või juurtega, kui harjapuud on veel terved. Nii kestab harja puu iga sel moel kahekordselt.

Harjad seisavad seda kauem,

mida hoelikamalt neid hõttakse. Kõik küürimise harjad peab asetama alati sooja kohta kuivama, jõhvi ja harjaseid või juuri ülespoole asetades. Ka

Joon. 2. Harjakimpude paigutamine aukudesse.

pühke harjad tuleks riputada alati seinale, või panna püsti jõhvid üles poole, et need ei jääks raskuse all vastu pörandat olles kokku surutuna. Ja kokku vajunud jõhvid ei pühi enam nii hästi.

Majapidamises läheb vaja

järgmisi harju:
Pöranda pühkehari valmistatakse jõhvidest.

Põranda küürimisehari valmist. riisijuurtest.
Piimakannu hari valmist. riisijuurtest ja fiiberist.
Selja küürimise hari valmist. fiiberist.
Saapahari valmist. jöhvidest.
Riidehari valmist. harjastest, jöhvidest.
Käsi-pühkehari valmist. jöhvist, kooku-
test.
Käsi-pühkehari valmist. jöhvist, kooku-
sest.
Hobusehari valmist. harjastest, jöhvid.
Lauapühkehari valmist. jöhvidest, har-
jastest.

Lauaküürimise hari valmist. riisijuu-
rest, fiiberist.

Põrandapühke hari (luud) valmist.
passiinast.

Kõik loetletud harjad on igas majas vajalikud ja nende hulk eriliigistusel ei olegi imestatav. Peale kõige, valmistatakse neid ise, käib kaasas töö-
rõõm, otstarb ja majanduslik kasu —
ühtlasi aga toob iga harja kasutamine omal kohal, puhtust me kodudesse.

L. Bachman.

Maanoorte isetegevusest Poolas.

Poola maanoorte organiseerimist põllumajanduslikus suunas ning tegevuse juhtimist teostab Maanoorte keskkomitee, kus on esindatud põllutööstusministeerium koos haridus-, sõja- ja siseministeeriumiga, Maanoorte ühenduse, põllutöökoja ning põllumajanduslike keskorganisatsioonide esindajatega.

Kuigi maanoorte organiseerimine on jõudsasti edenenud, ei suuda ta siiski veel haarata kogu talu- ja noorte massi. sest 3 milj. talu kohta on maanoorte põllumajanduslik liikumine ühendanud umbes 70—80 tuh. noort, kes töötavad keskkomitee üldjuhtimisel põllumajanduse alal. Töökava põllumajanduslike ettevõtete kohta koostatakse põllutöö nõuandjate juhtimisel.

Maanoorte keskel töötavad peamiselt kolm üleriiklist organisatsiooni: a) Põllumajanduslike noorte ühendus „Siew“, b) kristlikud noored — katoliku kiriku organisatsioon, c) sõjaväeline organisatsioon „Streltsõ“ — mis sarnaneb meie noorkotkaste organisatsioonile. Iga üks nendest organisatsioonidest annab ühe kolmandiku osavõtjaid põllumajanduslike ettevõtete võistluste alal — Poolas nimetatakse neid põllumajanduslikuks konkursiks.

Tervelt see maatulunduslik liikumine — põllumajanduslik ettevalmistus — toimub kolmes maanoorte enese organisatsioonis, kus osa liikmeid, kes maatulunduse tööaladest huvitatud, juhitakse taluettevõtete töödes. Keskkomitee annab üldised juhised, aga kohtadel juhivad noorte tööd ja tegevust instruktorid, kes hindavad ka noorte tööd ja annavad neile välja autasud. Kogu töö

maanoortega maatulunduse alal toimub järgmise kava järele:

Külas või vallas asuvas maanoorte ühingus (kolme liiki!) avaldavad soovi vähemalt 9 noort töötada maatulunduslikus ettevõttes. Avaldus läheb kas otsestelt või oma ühingu maakonna keskkorralduse kaudu maakonna maanoorte instruktorile, kes asub maaomavalitsuse või põllumeeste seltsi juures. Sooviavaldus antakse augusti-septembrikuul. Juuhul, kui soovijate rühmade arv ei ületa seda arvu, mis instruktor suudab korraldada ja instrueerida, noored kantakse nimekirja ja teatatakse tingimused, mis nad peavad täitma (muretsema arveraamatud ja õpperaamatud, mis eriti nende jaoks välja antud jne.) ning oktoobri-novembrikuu jooksul instruktor külastab neid ning koos lepatakse kokku, milliseid ettevõtteid see noorte grupp hakkab teostama. Esimese astmena võetakse taimikasvatuse ettevõtteid, nagu juurvili, kartul, mais, keskmiselt 250 m² pindalal. Novembris või detsembris noorte maatulundusharu kohalik juht saab 5—6-päevalise kursusel ettevalmistuse noorte- või põllutöökoja instruktorilt noorteringi poolt valitud ettevõtte, näit. kartulikasvatuses. Samadel kuudel toimub voevodstvo piirides maanoorte instruktorite kongress, samuti nende täienduskursused, kus õpetavad keskkomitee, voevodstvo maanoorte maatulundusala juhid ning põllutöökoja eriteadlased erialade järgi. Jaanuarimärtsis toimub maanoorte ühinguks kohtadel maatulundusharu liikmete poolt valitud ettevõtte õppimine teoreetilisel kohaliku juhi (kes sai kursusel

Harjavalmistamise kursuselased tööl. Tööd juhatab kons. L. Bachmann.

täiendava ettevalmistuse) juhtimisel õpiringi põhimõttel. Aprillis võimalust mõõda instruktoriga kontrollib maatulundusharu liikmete teadmisi valitud ettevõttes. Säärase ettevalmistuse tõttu viiakse ka 75 prots. algatatud põllumajanduslikke ettevõtteid lõpule. Ka tulemused on täiesti rahuldavad, isegi head, nagu mul juhatus oli isiklikult mõõdunud

sügisel Poolas viibides tähele panna. Talvel õpitakse põllumajanduslikku ettevõtet õpiringis, suvel viiakse omandatud teadmised ellu ja omandatakse kogemusi, mis edaspidi põllumehe-na talu juhtimisel ära kasutatakse. Kord põllumajand. ettevõtete alal töötama hakanud maanoored ei lahku klubist enne 3—4 aastat. **Õp. agr. J. Ümarik.**

Maanoorte organisatsioonide Keskkomitee oli koos.

Maanoorte Organisatsioonide Keskkomitee järjekordset koosolekut peeti Põllutöökoja ruumides 8. jaanuaril 1936. Koosolekust võtsid osa peale ühe kõikide organisatsioonide esindajad.

Koos olid: Põllutöökoja esindajad: Nõuandetalituse juhataja A. Eckbaum ja eriteadja mag. agr. E. Vint, Põllutöoministeeriumi esindaja põllutöökoolide peainspektor õp. agr. J. Ümarik, Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi esindaja peasekretär A. Kurvits, E. Põllumeeste Keskseltsi esindaja H. Sanderkop, ART. Põllumajandusliidu esindaja sekretär K. Keskküla, E. Maanaiste Keskseltsi esindaja konsulent A. Rein-

dorf, Ü. E. N. Ü. esindaja V. Roopere ja maanoorte organisatsioonide esindaja O. Kolk.

Koosolekult puudusid E. Haridusliidu esindaja ja maanoorte organisatsioonide teine esindaja õpetaja J. Elken.

Koosolekut juhatas A. Eckbaum ja protokollis E. Vint. Nõuandetalituse juhataja andis üksikasjalikuma ülevaate organiseeritud maanoorte tööst ja tegevusest, millest selgus, et Põllutöökoja Nõuandetalituse juures tegutsevas Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretäriaadis on registreeritud 205 tegutsevat maanoorte organisatsiooni, kelle liikmete pere ulatub ligi 8000.

Uuteks liikmeteks Ülemaalisesse Maanoorte Ühendusesse võeti vastu 72 maanoorte organisatsiooni ja Ü. M. Ü. sekretäriks kiinitati mag. agr. End. Vint, alates 1. okt. 1935.

Põllutöökoja maanoorte eriteadja kandis ette sihtjooned ja kavad maanoorte edaspidiseks organiseerimiseks ja töökorraldamiseks.

M. O. Keskkomitee, läbi arutades maanoorte töösse ja tegevusse puutuvad küsimused, kiitis heaks maanoorte organiseerimises ja edaspidise töö korraldamises järgmised seisukohad:

I. Organiseerimise alal.

1. Kooskõlas Põllutöökoja edaspidise töö ning tegevuse korraldamisega, moodustatakse maanoorte töö korraldamise alal Põllutöökoja kohaliku konvendi piirkonnaline maanoorte ühendus, et konvendi piirkonnaliselt maanoorte tööd kooskõlastada ja juhtida ning kaasa aidata maanoorte organisatsioonide võrgu korraldamisel, kujundamisel, töö ja tegevuse arendamisel ja konvendi piirkonnaliste noorte ühisalgatuste ja kavade teostamisel, kusjuures kohapeal tööjuhtimine toimub kohaliku maanoorte usaldusmehe või konvendi maatulunduskonsulendi juhtimisel koos maanoorte organisatsioonide esindajatega.

2. Maanoorte organiseerimiseks tuleb täielikult arendada välja järkjärgult kohapeal vastavate juhtide leidmisel maanoorte organisatsioonide võrk põhimõtetel, et iga algkooli piirkonnas tegutseks maanoorteriting või mõni teine maanoorte organisatsioon töö ning tegevuse põhimõttel, mis on püstitatud maanoorte kongresside poolt ja organisatsioon võimaldaks oma töökohustuslikeks liikmeteks noori 13—20 eluaastani. Maanoorteritingi tegevusekohasaks alaks olgu umbes kolme kuni nelja kilomeetrilise raadiusega piirkond, olenedes kohalikest oludest.

II. Juhtide ettevalmistamine.

1. Teadlikult maanoorte organisatsioonide juhtimiseks tulevad esijoones tööle rakendada kohalikud põllutöö- ja kodumajanduskoolide lõpetajad, asjastuhvatatud õpetajad ja seltskonnategelased.

2. Tegelikkuide juhtide ettevalmistamiseks tuleb korraldada eeloleval kevad-talvel lühiajalisi maanoorte organisatsioonide juhtide kursusi igas maatulunduskonsulendi piirkonnas vähemalt üks, millest

kutsutakse osa võtma igast alg- ja kutsekoolist üks õpetaja, kohaliku kontrollassistendid, maatulunduskonsulendi piirkonnas tegutsevad kutsekoolide lõpetajad, kelledest on loota maanoorteritingide juhte, või mõni agaram kohalik seltskonnategelane, kes pühendaks end sel alal tööle, ja olemasolevate maanoorte organisatsioonide juhile.

3. Maa alg- ja täienduskoolide õpetajatele tuleb õpetajate suvekursustel selgitada maanoorte organiseerimise küsimust ning maanoorteritingide töö ja tegevuse korraldamist.

III. Maanoorte organisatsioonide tegevus ja asjaajamine.

1. Kõikides maal asuvas maanoorsoo organisatsioonides olgu töökavas ülesanded: 1) mida noored lahendavad enesearenduseks ühiselt koos käies ja 2) viivad läbi igaüks oma kodutalus, kusjuures kogu töö ja tegevus toimub võistluse põhimõttel.

2. Maanoorte organisatsioonide töö ja tegevus kodustes ülesannetes tuleb üle riigi välja arendada ja võistluse puhul hinnata astmelise töökava põhimõttel:

I. — noorem aste — algajatele töösuse õppimiseks, II — keskmine aste — edasijõudnutele, tulundusliku mõtlemisviisi arendamiseks ja III — vanem aste — oskusvõimelistele noortele juba teatud ala korrastamiseks, kusjuures igas astmes on ette nähtud vastava astme minimaalnõuded.

3. Maanoorte ringide asjaajamine ja töö ning tegevuse korraldamine toimugu ühtlastel, noorte võimete kohastel asjaajamise korraldustel ja alustel.

4. Maanoorteritingide tööde ja võistluste hindamine tuleb teostada üle riigi ühisel alusel viiepunktilise hindamissüsteemi järele, kus iga ala hinnatakse viie punktiga, kuna see on noortele arusaadav ja kooskõlas õppetöö tagajärgede hinnangutega.

IV. Töö algkooliõpilaste seas.

1. Maa alg- ja täienduskoolides tuleb korraldada üle riigi maanoorteliikumise ja maanoorte organisatsioonide töö ning tegevuse mõtte selgitamiseks algkooli viimaste klasside õpilaste seas maatulunduskonsulentide poolt vastavasisulisi loenguid ja organiseerida algkooli viimaste klasside õpilaste keskel juur- ja keeduvilja kasvatamise võistlusti.

V. Töö ja tegevuse juhlised:

Maanoorte töö ja tegevuse selgitamiseks ja korraldamiseks tulevad trükkida järgmised tööjuhised ja juhtnõuad:

a) Töö ettevõtete ja oskusevõistluste juhlised:

1. alg- ja täienduskooli õpilaste keedu- ja juurvilja kasvatuse tööjuhised,
2. keeduviljakasvatuse tööjuhised,
3. naiskäsitöö juhised,
4. kodumajanduse tööjuhised,
5. taime- ja loomakasvatuse katsete juhised,
6. söödaelarve juhised,
7. loomade hindamise juhised,
8. taimekasvatuse arvestusvihik,
9. loomakasvatuse arvestusvihik,
10. maanoorte võistluste juhtnõuad.

Maanoorte üldtegevuse korraldamiseks:

1. Juhised maanoorteringi juhtidele ja liikmetele,
2. maanoorteringi kodukord,
3. maanoorteringi raamatupidamise vormid, vastavate seletustega: inventari-, kassa-, liikmete-raamat ja liikmekaardid,
4. matkade ja õppereiside juhised.

VI. Majanduslik toetus.

1. Maanoorte organisatsioonide edukaks tegevuseks on hädavajalik Haridus-Sotsiaalministeeriumi ja Põllutööministeeriumi, Põllutöökoja ning teiste keskja kohalike organisatsioonide ja asutuste moraalne ja majanduslik kaasabi.

2. Maanoorte organisatsioonide keskkomitee leiab maanoorte-töö seisukohalt hädavajalikuks Põllutöökoja eelarves vastavad toetussummad ja palub Põllutöökojalt toetust töövahendite, autasude muretsemiseks ja maanoorteringide töö ning tegevuse korraldamiseks.

VII. Maanoorteliikumise häälekandja

M. O. Keskkomitee leiab Eesti Põllumeeste Keskseksi toetuse põllumajandusliku noorsoo kuukirja „Maanoored“ väljaandmise kaudu väga tänuväärt majanduslikuks kaasabiks meie maanoortetöö õhutamisel, kujundamisel ja arendamisel ning peab vajalikuks ja soovivatuks edaspidi koostööd „Maanoorte“ toimetuse ja Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadi vahel.

Kümme soovi maanoorteringidele.

Algavaks tegevusaastaks tuleb maanoorte ringivanematel koos juhatusliikmetega koostada üksikasjalik tegevuskava.

Tegevusakava võimaldagu oludekohaselt mitmekülgset ringiliikmete soove ja huve rahuldada, kuid sellejuures peavad ringi liikmed endid varustama teadmiste ja oskustega põllu-, kodumajandusest ja muudelt aladelt ning töö ja tegevusega peab noortes areneva ettevõtlikkus, majanduslik talitusviis, ühiskondlik tegevus ning noorte töö ja tegevus olgu ka kasulik otsest kodutalule ja ümbruskonnale.

Tegevusakava kohaselt kevad-talvel iga maanoortering arendagu oma tegevust nii, et rahuldab 10 järgnevat nõuet:

1. Iga liige koostagu kirjeldus oma vanemate ja esivanemate elust ja tegevusest, arendades välja sellest omale sugupuu või kogugu andmeid kodutalu tekkimise, selle kõikide omanikkun-

de üle kuni praeguse ajani, koostades sellest kodutalu mineviku kirjeldus.

2. Maanoortering korraldagu iga kahe nädala tagant ringi üldkoosolek liikmete arendamiseks ja nende teadmiste täiendamiseks. Koosolekuid juhtigu ja protokolligu kõik liikmed järjekorras ning koosolekutel esinegu ka liikmed ettekannetega. Koosolekud olgu mitmekesise sisu ja kavaga.

3. Teadmiste täiendamiseks suvisele tegevusele ettevalmistamiseks, et kodutalu läbi viia teatud töö ettevõtteid, tegutsegu õpiring vastavalt liikmete arenemise astmele, kas lugemis-, referaat-, ettekannete-, küsimis-kostmis- või segameetodil.

4. Ringi juhatus ja üldkoosolek määraku liikmete seas kohe kindlaks tegevusalad ja ülesanded, mida viivad läbi ringiliikmed igaüks oma kodutalu kevadel ja suvel ning talvel valmistagu teoreetiliselt selleks ette kas õpiringi, referaatkoosolekute või vastava teoreetilise kursuse kaudu.

5. Korraldatagu liikmetele teadmiste täiendamiseks vastaval alal, millega suvel ringiliikmed kodutalus tegutsesid, kas kaks lühemaajalist või üks pikemaajaline kursus, kasutades selleks maatulunduse-, kodumajanduse- ja teisi konsulente, inim- ja loomaaarste, õpetajaid või kutsekoolide lõpetajaid.

6. Korraldatagu ümbruskonna kultuurilise taseme tõstmiseks mõni erialaline põllu-, või kodumajanduslik propaganda päev või maatulunduslik kohus.

7. Täiendatagu raamatukogu, eriti tänava raamatuaasta puhul, koostatagu ringi aastapäevaks ringi ajakirikroonika, tellides ringile „Maanoored“ ja teised kutseajakirjad ning selgita-

tagu kui paljudel liikmetel ei käi veel „Maanoored“ ning leitagu abinõusid ka neile noorte ajakirja tellimiseks.

8. Pühitsetagu riiklikke pühi ja tähtpäevi koos teiste organisatsioonidega ja eritähtpäevi ainult eraldi.

9. Koondatagu liikmeteks kõik ümbruskonna noored 13—20 aasta vanuses, ringi asukohast 3—4 klm. kauguselt.

10. Mitte kusagil ärgu arendatagu ringi tegevust rõõpselt mõnele teisele kohalikule organisatsioonile, vaid olidatagu täienduseks ja noorte ettevalmistajaks kõigile kohalikkudele organisatsioonidele

End. Vint.

Juurviljakasvatuse võistlused maagkoolidesse.

Õppiva maanoorsoo seas maanoorte organiseerimise mõtte selgitamiseks ja noorte ettevalmistamiseks maanoorte organisatsioonide tööst osavõtmiseks pöördus Põllutöökoda ettepanekuga Haridus-Sotsiaalministeeriumi poole, paludes lahkelt korraldust, et Põllutöökoja maatulunduskonsulentidel võimaldataks igas alg- ja täienduskoolis esineda õppeaasta kestel vähemalt kahetunnilise loenguga ümbruskonna põllumajandusest ja organiseeritud maanoorte töö korraldusest, ühtlasi paludes lubada ja toetada mõtet, et maatulunduskonsulentidel oleks võimalik organiseerida algkooli viimaste klasside õpilaste keskel juurviljakasvatuse võistlusi.

Vastavalt Põllutöökoja ettepanekule, on Haridus-Sotsiaalministeeriumi koolivalitsus saanud järgmise ringkirja nr. 12353 maakoolivalitsustele ning maa alg- ja täienduskoolide juhatajatele.

„Põllutöökoda kui põllumajanduse edendaja ja maanoorte põllumajandusiiku kutsetöö organiseerija on pöördunud Haridus- ja Sotsiaalministeeriumile ettepanekuga, võimaldada Põllutöökoja maatulunduskonsulentidel esineda maakoolides õppeaasta kestel vähemalt kahetunnilise loenguga ümbruskonna põllumajandusest ja organiseeritud maanoorte töökorraldusest. Ühtlasi Põllutöö-

koda palub lubada ja toetada mõtet, et maatulunduskonsulentidel oleks võimalik organiseerida üleriiklises algkooli viimaste klasside õpilaste keskel juurviljakasvatuse võistlusi.

Seda ettepanekut kaalunud, HSM Koolivalitsus leidis, et kuna maa alg- ja täienduskoolid saavad igal aastal ellu suurel arvul noori, siis on side nende koolide ja põllumajanduse nõuandjate vahel väga tarvilik. On tarvilik, et maa õpetajate, eriti koolijuhatajate, ja maatulunduskonsulentide vahel kujuneks pidev koostöö, mis võimaldaks koolile õppe- ja kasvatustööks saada otsest ja asjatundlikku ülevaadet lähema ümbruse põllumajanduse seisukorrast ja arengupüüetest. Seepärast HSM Koolivalitsus toetab omalt poolt Põllutöökoja poolt algatatud mõtet loengute pidamise kohta ülaltoodud sihis ja mõttes. Samuti pooldab HSM Koolivalitsus ka võistluste korraldamist algkoolide viimase klassi õpilastele juurviljakasvatuse alal, seda enam, et mõnel pool on sääraseid võistlusi juba hakatud korraldama ja need on üldiselt annud häid tulemusi.

Ülaltoodust teatades, HSM Koolivalitsus palub maa alg- ja täienduskoolide juhatajaid astuda kon-

takti kohalikkude maatulunduskonsulentidega ja asuda Põllutöökoja ettepanekus nimetatud loengute ja samuti ka juurviljakasvatuse võistluste organiseerimisele niivõrd kui kohalikud olud seda võimaldavad. Loengud tulevad korraldada väljaspool koolitunnikava algkooli V ja VI klassi ning täienduskooli õpilastele ja ajal, kui koolil on selleks soodsamad võimalused. Juurviljakasvatuse võistluste tegelikuks korraldajaks jääb ikkagi kool, kuna neid võistlusi tuleb tihedalt siduda kooli õppe- ja kasvatustööga. Maatulunduskonsulent oleks aga nõuandjaks õppejõududele ja õpilastele võistluste ulatuse määramisel ja abiks võistluste läbiviimisel.“

Põllutöökoja Nõuandetalitus on omalt poolt selle ringkirja sisu teinud teatavaks ka kõikidele maatulunduskonsulentidele. Selle haridus-sotsiaalministeeriumi korraldusega on loota rohkem kui kunagi varem kaasabi alg- ja täienduskooli õpetajatelt maanoorte töö- ja tegevuse korraldamiseks ja koostööks maatulunduskonsulentidega ning on loodud tihe side algkooli ja maanoorte organisatsioonide vahel, sest maanoorte organisatsioonid on ju algkooli kasvatustöö edasiarendajateks kuni noored on saanud täisealisteks ja iseseisvateks täieõiguslisteks seltskonnana tegevusest osavõtjateks.

E. V.

Maanoorterühmituste tegevus.

Tasuta väetisaineid maanoorterühmitustele.

Väetisnõuande büroo lahkel vastutulekul on võimalik ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadil eeloleval kevadel anda maanoorterühmitustele tasuta lämmastikväetisi. Väetised on pakitud 1 kg. raskustesse kotikestesse ja on ettenähtud lihtsamate katsete korraldamiseks, milleks kirjalik juhis kaasa antakse.

Maanoorterühmitused saavad tänava väetisained maatulunduskonsulentide kaudu ning tasuta väetisainete saamiseks tuleb igal maanoorterühmitusel pöörduda vastava sooviavaldusega hiljemalt 10. veebruariks kohaliku maatulunduskonsulendi poole lisades sooviavaldusele juurde: 1) organisatsiooni juhi nime, asukoha ja aadressi, 2) liikmete arvu, kes soovivad saada tasuta lämmastikväetisi katseteks ja 3) lähema raudteejaama, kust neil hõlpsam väetisi kätte saada.

Maanoorte juhtide kursus Palal.

Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühenduse ja konsulent J. Jamsi korraldusel peeti Pala seltside majas ühepäevane maanoortejuhtide kursus, millest võtsid osa 13 ringi esindajat ja kaks algkooli õpetajat. Lektoritena esinesid kursustel agr. M. Jams ja maanoortekonsulent O. Kermas.

Maanoorte juhtide kursus Muhus

14.—16. dets., millest võtsid osa Muhu saarel asuvate maanoorterühmituste esindajad, algkoolide õpetajad, kutsekoolide lõpetajad ja maanoorterühmituste juhatuste liikmed, kokku 46 isikut.

Kursusel oli peaarühmituste sisetevetuse ja õpingite töökorraldamisele juhitud. Lektoritena esinesid konsulendid A. Kaal, V. Kirss, R. Paglant ja noorte assistent O. Kolk. Kursusel käsitati küsimusi näitlikult. Lõpuks oli näitekohus.

Maanoortejuhtide kursused Põhja-Eestis.

Tänava kevad-talvel peetakse Põhja-Eestis maanoorte organisatsioonide juhtidele Harju-, Järva- ja Virumaal järgmistes kohtades kursused:

Harjumaal: Jõealtnes 7. märtsil, Kloostri 15. veebruaril, Nissis 16. veebruaril, Kosel 22. veebruaril, Juurus 4. aprillil, Raplas 5. aprillil, Kuusalus 15. märtsil ja Rael 8. märtsil.

Järvamaal: Türi 29. veebruaril, Vodjal 1. märtsil, Järva-Jaanis 28. märtsil, Koerus 29. märtsil ja Amblas 21. märtsil.

Virumaal: Viru-Jakobis 1. veebruaril, Viru-Nigulas 2. veebruaril, Kadriinas 25. veebruaril. Jõhvis 8. veebruaril, Lüganusel 9. veebruaril, Väike-Maarjas 22. ja Simunas 29. märtsil.

Uusi maanoorteringe

on viimasel kuul asunud tegutsema järgmistes kohtades, kellede põhikirjad on Põllutöökoja Nõuandetalituse juures tegutsevas Ülemaalise Maanoorte Ühenduse sekretariaadis registreeritud:

1) Paadermaa maanoortering tegutseb iseseisvalt, 2) Stukolova maanoortering — Haridus ja kultuurselfi juures, 3) Lõmala maanoortering — iseseisvalt, 4) Konguta maanoortering — Konguta Tuletõrje Seltsi juures, 5) Nursi maanoortering — iseseisvalt, 6) Nõmavere maanoortering — iseseisvalt, 7) Alatskivi maanoortering — iseseisvalt, 8) ÜENÜ Sompa osakonna maanoortering, 9) Kär-

gula-Linnamäe maanoortering — iseseisvalt, 10) Kiltsi Haridusseltsi maanoortering — Kiltsi Haridusseltsi noorteosakonnana, 12) Enge Põllumeeste Seltsi Pööravere maanoortering — Enge Põllumeeste Seltsi noorte osakonnana, 13) Hiiu-Kõpu maanoortering — iseseisev, 14) Kärevere maanoortering — Kärevere Rahvamaja seltsi maanoorteringina,

Rõhu maanoortering

asutati Tähkvere valda Rõhu algkooli juurde ja töötab õppenõukogu järelevalvel.

Maanoorteringi tööd juhivad ringivanemana algkooli juhataja A. Paast.

Seltskondlikud mängud.

Reis Saaremaale.

Üks mängijaist on onu Ants, kes jutustab oma reisist Saaremaale. Enne mängu määratakse kindlaks teatud sõnad: näit. maa, vesi, laev, kala, kalju, laine jne., missuguseist igaüks on seotud teatud tegevusega. Näit. Kui onu Antsu jutustuses esineb sõna „maa“, peavad mängijad trampima jalga, sõna „laev“ puhul plaksutama käsi, „vee“ puhul ütleva: „vull, vull“.

Märgusõna võib anda ka igale mängijale või grupile eraldi, näit osa peab teotsema sõna „maa“, teised „laine“ jne. ajal.

Sõna „Saaremaa“ on aga märgusõnaks kõigile. Selle esinemisel peavad kõik ülestõusma ja kohapeal ringi pöörduma ning siis istuma.

Onu Antsu kõnes esinegu võimalikult palju mitmesuguseid märgusõnu.

Jutustada võib näiteks: „Jutustan teile armsad sõbrad oma reisist Saaremaale (märgusõna!), Saaremaa (!) oli kaugel minu unistuste maa (!). Tallinnast asusin laevale (!), nimega „Saaremaa“ (!). See laev (!) ei olnud harilik laev (!), vaid see oli suur aurulaev (!)...“

Eksija saab Saaremaa onu Antsuks, asub ringi keskele või kannab mõnda teist karistust.

Tehke nii, tehke naa!

Mängijad seisavad näoga juhi poole, kes teeb mingisuguseid võimlemisliigutusi või jäljendab mõnd tegevust ja ütleva: „Tehke nii!“ Sellejärele peavad kõik juhti jäljendama. Ütleb aga juht: „Tehke naa!“ ei tohi keegi juhti jäljendada.

Kes eksib, langeb mängust välja. Viimane on mängu võitja.

Pörr-seitse.

Mängijad on ringis. Üks mängija hakkab loendama ja ütleva „üks“, tema naaber ütleva „kaks“, selle naaber „kolm“, kuni arvu seitse juurde jõudmiseni. Arvu „seitse“ asemel peab aga mängija ütleva „pörr“. Nii on siis „seitse“ — „pörr“. Arv 27 — „kakkümmend pörr“. Arv 77 — „pörkümmend pörr“. Samuti tuleb „pörr“ öelda iga arvu juures, mis jagub seitsmega, nagu 14, 21, 28...

Eksija langeb mängust välja, viimane on võitja.

Millest kirjutab „Maanoored“.

Mõningad istuvad ringis, kusjuures üks viskab taskuräti küsimusega: „Millest kirjutab „Maanoored“? Vastama peab sõnaga, mis algab enne mängu kindlaks määratud tähega, näituseks „k“: kapsast, kaalikast, kindast, kohustusist, kommetest jne. Mitte vastaja kannab mängijate poolt määratud karistuse.